

Amasya Milletvekili Kemal Eren ve Ankara Milletvekili Salâhat-
tin Benli'nin, Gayrimenkule Tecavüzün Def'ine dair kanun teklifi-
nin 1 nci maddesi hakkında İçişleri ve Adalet komisyonları ra-
porları (2/191)

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

İçişleri Komisyonu

Esas No. 2/191

Karar No. 15

5 . II . 1952

Yüksek Başkanlığa

Gayrimenkule tecavüzün def'i hakkındaki kanun teklifinin Yüksek Mecliste müzakeresi sırasında birinci maddeye dair verilen önergelere göre bu maddenin yeniden tanziminin komisyonumuza havale edilmesi üzerine bu hususta yapılan görüşmede sözü geçen önergelerde ileri sürülen fikirlerin :

1. Bucak müdürlerine karar yetkisinin verilmesi,

2. Müşterek veya iştirak halindeki mülkiyetlerde hissedarlardan birinin veya birkaçının, hükmi şahsiyetlerde mümessilinin veya temsil ettiği topluluktan birinin veya birkaçının müracaatta bulunmaları,

3. Metruk arazilerde tapu sahiplerinin ve ya vergisini verenlerin zilyed olarak tanınması.

4. Maddenin ikinci fıkrasının başına (Beşinci madde mucibince) cümlesinin ve aynı fıkraya (muvazaa veya her hangi bir şekilde sui-niyetle) cümlelerinin ilâve edilmesini,

5. İcar ve ortaklık suretiyle tesis edilen hallerin zilyedlik sayılmaması,

6. Metindeki özel, tüzel, yedinde bulundurma, ihdasiyet kelime ve tâbirlerinin Türkçe karşılıklarının kullanılması,

7. Gayrimenkulün zilyede tesliminde (mevcut haliyle teslim edilmesi) şartının konulması,

8. Mütecevizlerden gayrimenkul kıymetinin yüzde otuzunun para cezası olarak alınması hususlarından ibaret olduğu görülmüştür.

Bu mütalâaların tetkikinde :

1. Bucak müdürlerine karar verme yetkisi-

nin verilmemesi teklifi komisyonumuzda uzun boylu münakaşalara yol açmış olup neticede :

a) İller İdaresi Kanunu gereğince bucakta Hükümetin en büyük mülkiye memuru ve bucağın emniyet ve asayişinden sorumlu bulunan bucağın müdürlerine itimadın asıl olduğu gibi idari kademede en faal bir organ ve bilhassa bu kâbil hâdiselere yakinen vâkıf olan bucağın müdürlerinin verecekleri kararlarda isabetsizlik olacağı iddiasının vârit olamayacağı,

b) Kaymakamların mevcut vazifelerine ilâveten bütün ilçe bölgesindeki bu kâbil tecavüz hâdiselerine ait dosyaları inceliyerek kısa bir zamanda karar vermelerine imkân olamayacağından beklenen süratin temin edilemeyeceği,

c) Bu takdirde dahi kaymakamların bir bucağın bölgesindeki tahkikatı o bucağın müdürüne yaptırmak şeklini tercih edecekleri tabii bulunduğundan karara esas teşkil edecek olan tahkikatı yapan bir memura o tahkikatın neticesini tesbitten ibaret bulunan karar alma yetkisinin verilmemesi hiçbir makûl sebebe dayanmayacağı düşüncesiyle bu husustaki fikir ekseriyetle kabule şayan görülmemiştir.

2. Bu kanunla derpiş edilen husus fiili zilyedliği muhafaza olduğuna göre gerek müşterek mülkiyet ve gerekse iştirak halindeki mülkiyette hissedarlardan birinin veya birkaçının müracaatte bulunmalarının şart olduğuna dair tahdidi bir kayıt mevcut olmadığından böyle bir sarahat konulmasına lüzum görülmemiştir. Tüzel kişilerde ise esasen o tüzel kişiliği temsil

eden müdür veya muhtar gibi şahısların bu kabil hâdiseler karşısında derhal müracaat etmeleri kanuni vazifeleri olduğundan ve her hangi bir sebeple bu vazifeyi yerine getirmeyenleri sorumlu duruma düşecekleri tabii bulunduğundan kanuni mümessilden başkasına da bu salâhiyetin verilmesi için bir sebep görülmemiştir.

3. İki tarafın da elinde bulunmayan metruk arazide zilyedliğe karine olarak tapu veya vergi kaydının aranması gibi hususların tetkikini; kararı verecek olan idari merciin nazarı itibara almaması için teklifte mâni bir hüküm mevcut olmadığından böyle bir sarahate de lüzüm görülmemiştir.

4. Maddenin ikinci fıkrasının başına (Beşinci madde mucibince zilyedliği sabit olan) kaydının konulması hakkındaki teklif faydalı görülerek ilâve edilmiş ancak idari kararlar zilyedliği sabit olan bir gayrimenkule tecavüzde bulunacakların ayrıca tahkikata lüzüm olmaksızın menedilebilmeleri için (Muvazaa veya suiniyetle hareket etmiş olmaları kaydının ilâvesine dair bulunan teklif muvazaa veya suiniyet gibi hallerin ancak mahkemede tesbit olabileceği mütalâasıyla kabule şayan görülmemiştir.

5. İcar ve ortaklık suretiyle tesis edilen durumların ziyedlik sayılmaması hakkındaki teklif, bu kanunu derpiş ettiği fiilî ziyedlik prensipine uygun düşmediğinden kabul edilmemiştir.

6. Metindeki özel kelimesi yerine bunun karşılığı olan gerçek kelimesi alınmış, tüzel kelimesinin Anayasada da aynen kullanılmış olması ve ihdasîyet tâbirinin de Medeni Kanunda mevcut bulunması hasebiyle bunların aynen ipkısı uygun görülmüş yedlerinde bulundurdıkları tâbiri yerine de teklif veçhile ziyed bulundurdıkları şekli alınmıştır.

7. Gayrimenkulün mevcut haliyle ziyede teslim edilmesi hakkındaki teklif birtakım ihtilâf ve ihtilâtlara sebebiyet vereceğinden ve esa-

sen mütecevazın tercihe şayan bir hakkı bulunduğunu iddia etmesi halinde mahkemeye müracaatta serbest olduğuna dair kanunda sarahat bulunduğundan bu mütalâa da kabul edilmiştir.

8. Mütecevazlardan gayrimenkul kıymetinin % 30 unun para cezası olarak alınmasına dair bulunan teklif ise mütecevazın ilk müdahalesi menedildikten sonra mahkeme kararı almaksızın tekrar tecavüzde bulunması halinin bir suç telâkki edilerek mahkeme kararıyla cezalaştırılması derpiş edildiğinden ilk tecavüzünden dolayı hakkında para cezası tatbikinin uygun olmayacağı düşüncesiyle bu mütalâa da kabule şayan görülmemiş ve neticede yukarıda arz ve izah olduğu üzere verilen önergelerden mülhem olarak birinci madde ilişik bulunduğu şekilde yeniden ve çoğunlukla tanzim olunmuştur.

Havalesi gereğince Adalet Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İçişleri Komisyonu Başkanı	Başkan V.	
Kırklareli	Bursa	
F. Üstün	N. Yılmaz	
Sözcü	Kâtip	
Zonguldak	Amasya	Balikesir
A. Yurdabayrak	K. Eren	S. Başkan
Balikesir	Çoruh	Çorum
M. Tunçay	Z. Ural	B. Koldaş
İstanbul	İzmir	Kastamonu
C. Türkgeldi	P. Arat	F. Keçecioğlu
Kütahya	Muğla	Niğde
Y. Aysal	Y. Başer	F. Ecer
Ordu	Samsun	Sinob
H. Şarlan	M. Özkefeli	M. Acar
		İmzada bulunmadı
Sivas	Tekirdağ	Trabzon
Muhafifim	İ. H. Akyüz	H. Orhon
E. Damalı	İmzada bulunmadı	
Van		Yozgad
İ. Akın		A. Doğan

T. B. M. M.
Adalet Komisyonu
Esas No. 2/191
Karar No. 29

15 . 2 . 1952

Yüksek Başkanlığa

Gayrimenkule tecavüzün def'i hakkındaki kanun teklifinin Kamutayda birinci maddesi üzerinde cereyan eden müzakeresi sırasında birinci maddenin tadili tekliflerini hâvi muhtelif arkadaşlarımızın takrirleri ve Meclisteki konuşmaları komisyonumuzda teklif sahibi ve takrir sahiplerinden bâzıları hazır olduğu halde birer birer tetkik edilerek münakaşa mevzuu oldu.

Takrirler muhtevası hulâsa edilirse :

1. Bucak müdürlerinden karar yetkisinin kaldırılması,
2. Müsterek ve iştirak halindeki mülkiyetlerde hissedarlardan birinin veya birkaçının müraعات hakkının tanınması,
3. Metruk arazilerde tapu sahipleri veya arazinin vergisini verenlerin zilyed olarak tanınması,
4. İcar ve ortaklık suretiyle tesis edilen hallerin zilyedlik sayılması,
5. Hukuki tâbirlerin türkçe ifadesi,
6. Gayrimenkulün mevcut haliyle zilyedine teslimi,
7. Gayrimenkule tecavüz vukuunda kıymeti ile mütenasip bir cezayı nakdi de verilmesi,

Hususlarından ibaret olduğu görülmüş bulunmaktadır.

Bucak müdürlerinin İller İdaresi Kanunu gereğince kendisine bucağın asayiş ve inzıbatı ile ilgili bütün salâhiyetler verilmiş bulunmasına ve bucak müdüründen bu salâhiyet alınıp da kaymakam veya valiye verildiği takdirde tahkikata bizzat gidemeyecek olan bu idari makamların bucak müdürü ayarında bir memuru tahkikata sa-

lâhiyetli kılacağına ve kanunun asıl maksat ve gayesi süratle gayrimenkuller üzerindeki ihtilâfın idari bir kararla giderilmesi olduğuna göre bucaklarda gayrimenkule tecavüz vâkı olduğca tahkikat ve karar yetkisinin bucak müdüründe bulundurulmasının zarureti komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Müsterek ve iştirak halindeki mülkiyetlerde de kanun tatbikatı bakımından ihtilâfları önlemek için maddeye zilyedin taaddüdü halinde zilyedlerden birisinin müraعاتı kabul edilerek maddeye bu hüküm ithal edilmiş ve teslimin mahallen vukubulacağı da tasrih edilmiştir.

Netice itibariyle Meclis konuşmalarından ve verilen takrirlerden ilham alan komisyonumuz hukuki tâbirlerin yaşayan dille tetabuku üzerinde de durmuş ve birinci madde metnini ekli kâğıtta yazılı olduğu veçhile ittifakla kabul etmiştir.

Kamutayın Yüce tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Ko. Başkanı	Sözcü	Kâtip
İzmir	Manisa	Balıkesir
<i>H. Özyörük</i>	<i>Ş. Ergin</i>	<i>V. Asena</i>
Ankara	Ankara	Çoruh
<i>O. T. Iltekin</i>	<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>	<i>M. Güney</i>
Erzurum	İçel	Malatya
<i>E. Karan</i>	<i>Ş. Tol</i>	<i>M. Kartal</i>
İstanbul	Kars	Kütahya
<i>A. Moshos</i>	<i>A. Çetin</i>	<i>S. S. Nasuhoğlu</i>
Tokad		Sivas
<i>H. Ökeren</i>		<i>N. Ertürk</i>

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

MADDE 1. — Gerçek veya tüzel kişilerin zilyed buldukları gayrimenkullere başkası tarafından tecavüz edilerek ihdasiyet edildikte ilde vali, ilcede kaymakam, bucakta bucak müdürü tarafından aşağıda yazılı hükümler dairesinde bu tecavüzde ve gayrimenkul mahallen zilyedine teslim olunur.

Beşinci maddeye göre zilyedliği sabit olan kimse bu gayrimenkulüne her kim tarafından olursa olsun başka bir tecavüz vâkı olursa yeni bir tahkikata mahal olmadan tecavüz menedilir.

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Gayrimenkule Tecavüzün Def'i hakkında Kanun

MADDE 1. — Hakiki veya hükmi bir şahsın elinde bulundurduğu gayrimenkule başkası tarafından tecavüz ve müdahale edildiği takdirde o gayrimenkul zilyedinin ve zilyed birden fazla olduğu takdirde içlerinden her hangi birinin müracaatı üzerine o gayrimenkulün bağlı bulunduğu idare âmiri tarafından aşağıda yazılı hükümler dairesinde bu tecavüz ve müdahale def'i ve gayrimenkul zilyedine mahallen teslim olunur.

Zilyedine teslim olunan gayrimenkule başkaları tarafından vukubulacak tecavüz ve müdahaleler yeni bir tahkikat yapılmaksızın derhal menedilir.

